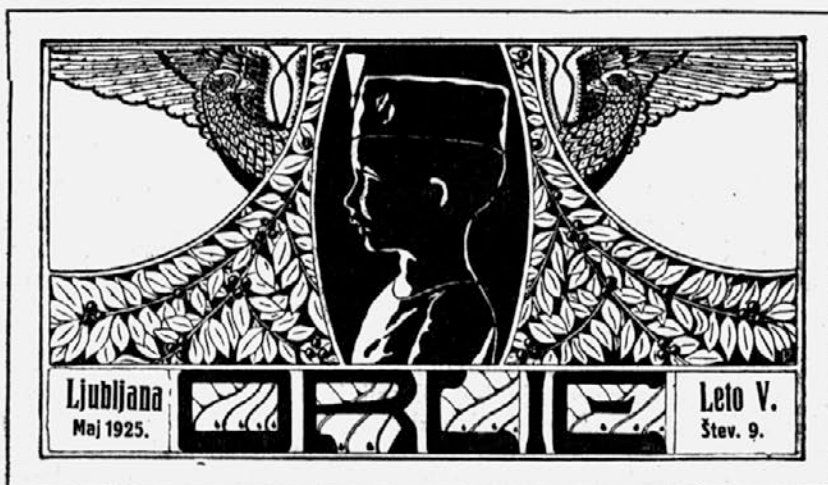

Br. E.:

Majniški kraljici.

Sinje se nebo smehlja,
zemlja žarke pije . . .
Vstaja pesem v dnu srca
v slavo, v čast Marije.

Nji, Devici vseh devic,
cvetje nežno peva,
petje jo pozdravlja ptic,
potok žuboreva.

»Zdrava, Mati blažena!«
kličejo višave . . .
O, kraljica majniška,
naše čuj pozdrave!

Bela šmarnica dehti,
bukev je zelena . . .
V cerkvi pa sladkó doni:
»Zdrava in češčena —!«

Majnik, majnik, zlati čas!
Vsa priroda poje . . .
Božja Mati vabi nas,
otročiče svoje . . .

Pomladno pismo duhovnikovo Orličem in Orličkam.

(Dalje.)

Pa krasni majnik! Ali tu ne uživate krasote, kot nikoli? Vsa lepota narave je na višku, ko cveto kraj gozda ponižne šmarnice in pozvanjajo s svojimi cingljajočimi cvetovi. In v ranem jutru se dvigne škrjanček nad njivo in zažgoli jutranji pozdrav šmarnici šmarnic — Brezmadežni Mariji, ki v tem najlepšem mesecu stopi iz neba in prebiva med človeškimi otroci, kjer je njeno veselje. In otroci — verni katoličani se zbirajo po vsem svetu pred njenimi oltarji in jo prosijo, zahvaljujejo, slave in časte. Tudi vi radi hodite k šmarnični pobožnosti, kaj ne? — In Ona? Svoje roke povzdigne in blagoslavlja predrago ji deco in prosi zanjo pri Svojem Sinu, ki ji ne odreče nobene prošnje; kako bi ji jo odrekel, saj je Njegova Mati!

Da, Marija stopi iz nebes in se spreha po širni zemlji, med travniki in njivami; hodi po vaseh in po mestih ter gleda življenje človeško in je Tolažnica žalostnih. Ko gleda trpljenje svojih ljubljencev, se ji utrne v premilih očeh biserna solza in kane na zemljo, na to trpečo zemljo. In iz zemlje, kamor je padla solza, požene rastlinica, raste in zraste — prelepa bela lilija, ki je oblečena bolj krasno ko kralj Salomon v vsem svojem sijaju. Trume angelov, ki spremljajo svojo Kraljico na tej poti, utrčajo lilijo in jo presade na nebeške vrtove, kjer raste in se razcvita vedno lepše.

Velikanski so nebeški vrtovi. Vsi so lepi, vsi polni belih lilij. Vendar eden presega vse po krasoti svojih cvetic in iz tega vrta prejme vsako dete človeško pri sv. krstu prekrasno lilijo, lilijo posvečujoče milosti božje in krstne nedolžnosti.

In to lilijo mora varovati in negovati v življenju, da jo ob smrti lahko nepokvarjeno, da, še lepšo, izroči Mariji, ki ga pričakuje pri nebeških vratih, da ga povede v srečo in slavo, večno trajajočo.

Tudi vsak izmed vas, bratci in sestrice, je bil pri sv. krstu in dobil lilijo iz tega najlepšega vrta. Angelček božji, vaš varuh, je čuval nad njo, ko ste bili še majhni in ji sami niste mogli prilivati in je čuvati. Pa, ko ste začeli izgovarjati prve besede, so vas mamica začeli učiti in vaše ročice so se sklenile in usta so izpregovorila molitev k Očetu, ki vas je ustvaril, k Sinu, ki vas je na križu odrešil, in k Tolažniku Sv. Duhu, ki vas je pri sv. krstu posvetil in vas napravil za otroke božje. Tedaj je zacvela vaša lilija vse sijajneje in razveselil se je angelček, ker ste mu začeli pomagati pri njegovem delu in ste začeli liliji zalivati. In zalivali ste jo s svojimi molitvicami, rasla je in se razcvitala, danes pa stoji v nebeškem vrtu in veseli se je angelček in Marija, pa tudi nebeški Oče se raduje vaše sreče.

Blagor vam tedaj, bratci, sestrice, če vam ni zvenela in se posušila lilija. Blagor vam, zares! Kajti veliko ste dosegli. Premagali ste satana, ki se je prizadeval, da bi vas zapeljal v greh in vam lilijo ukradel in sežgal, uničil. In potem bi se satan radoval, angelček, vaš ljubitelj bi jokal bolj nego bi jokali mamica, če bi jim vas vzela grozna smrt.

(Konec prih.)

Ivan Langerholz:

Markacija — kaj pa je to?

Marsikje vidite drevesa, kamenje, poslopja in druge bolj vidne predmete namazane s pasom rdeče, tudi višnjeve ali rumene barve.

Tako znamenje se imenuje s tujo besedo *markacija* in kaže pravo in navadno najbližjo pot iz kraja v kraj. Zato pravimo, da so taka pota *markirana*.

Posel markiranja oskrbuje pri nas večidel »Slovensko planinsko društvo« po svojih članih.

Marsikje se ljudje jeze na ta znamenja, češ, vso hišo so mi popacali. Belo hišo hočejo imeti in prav nalašč zato, da to rdeče znamenje zabrišejo, gredo in hišo nanovo pobelijo. Dobe se tudi otroci, ki iz nagajivosti ostržejo pobarvano drevje in tako rdečo barvo zbrišejo.

»Čemu pa to delajo?« se jeze drugod nad tem delovanjem planincev. »Pri nas tako vsak človek ve za pravo pot.«

Nič ne rečem. Kdor je doma v Škofji Loki, bo gotovo znal za vsa pota v bližnji okolici Škofje Loke. A če bo šel takole par ur daleč od doma, bo pa s svojo učenostjo kmalu pri kraju. Če bo pa šel v 50 km oddaljen kraj, tam si pa že morda sploh ne bo več vedel pomagati.

Poglejte, tako je. V bližini svojega doma vsakdo ve, kam drži ta pot, kam vodi ona steza, kam pelje velika cesta. Če pa greš od svojega doma le malo proč, pa moraš govoriti s Strelovim »Popotnikom«:

»Jaz tujc nikogar ne poznam
in sred' ljudi, povsod sem sam.«

Zato pa skrbite, da dela »Slovenskega planinskega društva« nikjer ne boste uničevali. Stotinam ljudi to delo olajšuje potovanje in jim kaže pravo pot. Drevje, ki je s tako barvo zaznamenovano, naj bi ostalo in rastlo, četudi ravno tam sekate les za drva. Verjemite mi, da ne bo nikdo zmrznil, če bo pustil par gozdnih dreves rasti. Saj lahko namesto tega par drugih debel poseka. Lahko pa se primeri, da bo tujec zmrznil, ker se bo radi pomanjkanja markacij sredi gozda izgubil. Tudi vaša hiša ne bo radi rdeče barve nič manj lepa.

Kadar greste na daljši izlet, dobro pazite na markacije! Zlasti tam, kjer se pota križajo, dobro pazite! Marsikdo se je že izgubil, ker je premalo pazil. Če vidite, da ste barvo že dalje časa pogrešili, pojdite nazaj tja, kjer ste videli zadnjo markacijo. Če je tam več potov, pogledajte, katera pot je markirana. Zakaj čudno je, kako nekateri ljudje radi nagajajo. Ravno na križiščih, kjer so pota najbolj nevarna, tako radi izsekajo znamenovano drevje. Šele daleč od križišča boš našel potem spet pravo barvo. Bolje pa je, da iščeš pravega pota na križišču kakor da tavaš brez vsakega znamenja sem in tja.

Če okrog vašega rojstnega kraja kdo pota zaznamenuje, pa ne ve pravega pota, mu zlasti Orlič drage volje postrezite. Zavedajte se, da s takim činom izvršujete izredno dobro delo!

Kosova gostija.

Telovadna igra za deklice. — Po narodni pesmi in A. Kosi-jevi kompoziciji sestavila Francka Vesel v Velikih Laščah.

Klavir ali harmonij zaigra predigro. Vrsta večjih gojenk priskaklja v zastopu, z rokami v boku na oder. Ko je vsa vrsta na odru, se obrne v red. Takoj za njo priskaklja druga, krajša vrsta manjših gojenk in se postavi na enak način pred prvo. Skakljanje nadaljujeta, se ukrivita v polukroga, na predzadnji zvok predigre (ki naj se, če treba, podaljša!) se ustavita, na zadnji zvok priročita.

Desna krajnica manjšega polukroga: Séstrice, séstrice!

Leva krajnica manjšega polukroga: Roke si dajmo! (Se primejo.)

Desna krajnica večjega polukroga: Rajajmo, rajajmo!

Leva krajnica večjega polukroga: Kosovo gostijo!

Vse: Rajajmo, rajajmo!

Polukroga se strneta v krog. (Med rajanjem se suče manjši krog v levo, večji v desno.)

Godba zaigra, deklice zapoje in krog se zasučeta po taktu godbe.

1. Pojd' mo na gostijo

ti tralalalala,

(Trikratni plosk z rokama.)

ki jo imajo ptiči

ti tralalalala,

(Trikratni plosk z rokama.)

ki skakajo zdaj sem, zdaj tjà.

prav lépo se jim to poda:

ti tralalalalalala

(Urno rajanje po prstih, drže se vedno za roko razen med ploskanjem.)

ti tralalalala.

Po prvi kitici se oba kroga ustavita. Drugo kitico raja samo manjši krog. Kretnje kakor pri prvi kitici. Večji krog lahko poje, toda stoji mirno, držeč se za roko. Tretjo samo večji krog, manjši miruje.

2. Kos je danes ženin,
ti tralalalala,
pa saj je lahko ženin,
ti tralalalala,
ker lépo črno suknjo 'ma,
prav lépo se mu to podá.
Ti tralala ...
3. Žolna je nevesta,
ti tralalalala,
saj lahko je nevesta,
ti tralalalala,
ker lep rudeči venec 'ma,
prav lépo se ji to podá.
Ti tralala ...

Sledi rajanje obeh krogov, ki ponavljata 1. kitico prav tako kot prvič. Potem 4. kitico samo manjši, potem 5. samo večji krog.

4. Sinica pa je svatevca¹,
ti tralalalala,
pa saj je lahko svatevca,
ti tralalalala,
ker lépo drobno glav'co 'ma,
prav lépo se ji to podá.
Ti tralala ...
5. Brglez pa je pozavčín²,
ti tralalalala,
pa saj je lahko pozavčín,
ti tralalalala,
ker lepe drobne nož'ce 'ma,
prav lépo se mu to podá.
Ti tralala ...

Zopet rajanje obeh krogov pojoč 1. kitico. Nato manjši krog 6., večji 7. kitico.

6. Sraka pa je kuhar'ca,
ti tralalalala,
pa saj je lahko kuhar'ca,
ti tralalalala,
ker lep in bel predpasnik 'ma,
prav lépo se ji to podá.
Ti tralala ...
7. Zajec pa je godec,
ti tralalalala,
pa saj je lahko godec,
ti tralalalala,
ker lepe dolge uhe 'ma,
prav lépo se mu to podá.
Ti tralala ...

Zopet rajanje obeh krogov s 1. kitico. Ko se ob koncu kitice oba kroga ustavita, govorijo iste gojenke ko pred rajanjem.

Prva: Séstrice, séstrice!
Druga: Krog razpustimo!
Prva: Le urno! Le urno!
Druga: Domov odhitimo!
Vse: Domov odhitimo!

Oba kroga se razpustita in med poigro s klavirjem skakljata v red, ki se obrne v zastop. Nato zavijejo lahko sem in tja po odru in odskakljajo za kulise.

Pripomba: Rajanje se izvaja zelo hitro in živahno. Gojenke naj bodo samo v nogavicah, da ni ropota.

Po note za »Kosovo gostijo« pišite po dopisnici na naslov: Antona Kosi, šolski ravnatelj v Središču ob Dravi. En izvod stane 3-10 Din.

¹ Svatevca = družica.

² poziva (vabi) na svatbo.

Brat Ladislav:

Slikarji umetniki, na plan!

(Konec.)

Samo za nekaj trenutkov se je muca skremžila nad vročo kašo. Stresnila je z glavo, obliznila se je in z jezikom ohladila pekoči nasek — in vse je bilo dobro. Potem si je mislila: pa počakam, da se kaša ohladi, saj ni take sile z mojo lakoto.

V tistem trenutku je prifrftal metuljček na dvorišče. Muca ga zagleda in si misli: prav, se pa med tem malo poigram.

Ko metuljčka tam zapazi,
zvito k njemu se priplazi.

Hop — ga že ima — — —! A, kaj še!

Brž od tal metuljček šine,
v zraku mačici izgine.

Ej, muca, tudi metuljček je bil »prevroč« ...!

Glejte, kako razočarano gleda za njim! Dajte, narišimo jo v tej »drži«!

d.) Ni težka ta slika. Vse drugo je kakor pri c.) (glej zadnjega »Orliča«!), le oči in gobček je drugačen. Navzgor gleda!

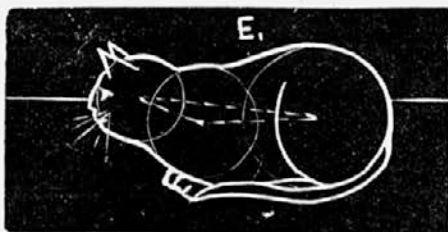
Dobro si oglejte sliko in gotovo boste zadeli!

Še preden smo sliko dovršili, je muca že spet drugih misli. Za metulje se ne zmeni več, pač jo je pa začela zanimati žoga, ki jo je naša Zinka (kmalu se bo zapisala med Orličice!) pozabila na dvorišču. Kako že pravi pesem?

Hej, kako jo žoga mika,
od strani se je dotika,
divje ž njo po dvoru skaka,
da se trese stena vsaka.

Kako bomo narisali muco v diru? To se pa res ne bo dalo. Počakajmo rajši, da se malo umiri. — Vidite, se je že tudi žoge naveličala! Vsedla se je podolgem in buli v žogo kot bi čakala, da začne sama od sebe telovadbo po dvorišču. Naj le čaka, dokler hoče, toda mi jo sedajle prav lahko zopet vržemo na papir. Od strani je doslej še nismo slikali.

e.) Načrtaj najprej krog, zraven njega na levi za spoznanje višje malo manjšega tako, da prvega nekoliko preseka. Zraven drugega na levi, precej višje, nariši še tretji krog, ki naj bo še manjši in naj drugega precej preseka.

Kaj ti krogi pomenijo, pretuhtaj sam s pomočjo slike E. Tudi drugih črt in črtic ne bom razlagal, saj slika sama vse dobro kaže. Vaše bistro glavo bodo vse uganile, spretno risarske roke pa naslikale. Torej mnogo sreče! Če ne bo takoj prvič dobro, poskusi večkrat.

Sedaj smo prav za prav pri kraju. Od vseh strani smo naslikali našo mucu, kaj hočemo še z njo? Vendar bo za nameček morebiti prav, če narišemo še našega črnega mačka, ki mu je ime »Mišji strah«. Poglejte, takole stoji včasih »pozor« pred mišjo luknjo!

Torej le hitro, kdo si ga upa? To ni več igrača, kajne? Prav radoveden sem, koliko vas je med Orlički in Orličkami, ki znate takole mojstrsko delo. Pa pošljite svoje slike na Veselo pošto, da mi jih veseli poštar br. Nardžič pokazuje. Najboljšega risarja bom pa dal prihodnjič v »Orliča«. To bo imeniten — ali pa imenitna!

Kocijančič Viktor, cand. med.:

Kaj bo sinku sen prinesel?

Velika dobrota, ki jo je nam naklonila narava, je spanje. Zvečer se uležemo izmučeni od dela in skrbi, sladko zaspimo, zjutraj pa skočimo kakor prerojeni iz postelje; spanje nam je dalo novih moči za novo delo. Če pride zdravnik k bolniku, je prvo vprašanje: kako ste spali? In na povoljen odgovor se mu razjasni obraz. Zdravnik ve: dokler bolnik lahko spi, se še ni bati najhujšega.

Ljudje smo često veliki sebičneži, pa si hočemo tudi pri spanju kaj utrgati. Narava pa prekriža naše neumne načrte in nam pošlje zaspčnost, zehanje. To je znak, da je treba iti spat. V teku 24 ur moramo precej spati, če hočemo ostati zdravi. Brez spanja bi se sušili in hujšali, dokler nas ne bi pobrala koščena smrt.

Koliko časa naj spimo, da bo dovolj, kdaj pojdemo spat in kdaj vstanimo?

Tako-le bom odgovoril: odrastlemu človeku zadostuje spanja 6 do 8 ur. Otroci, posebno prav majhni, spijo zelo veliko. In to je dobro zanje. Najboljše je spanje takrat, kadar mislimo, ko vstanemo, da smo komaj legli. Ko se zbudimo, na noge! Daljše spanje nam nič ne hasni, temveč nas le ubija in uničuje.

Za spanje je noč kakor ustvarjena. Vse je tiho, mirno, solnce ne sije in človek je utrujen. Zato spimo vsako noč in pojdemo dovolj zgodaj spat, da bomo mogli zjutraj rano vstati. Zgodaj v posteljo in rano pokonci! To nas dela zdrave, modre in bogate. Kdor zgodaj vstaja, sme upati na dolgo in lepo življenje.

Ja, bo godrnjal kdo, zjutraj je tako težko vstati, pa se tudi ne zbudim zgodaj. Le počasi prijateljček! Prvo je: zgodaj spat, da boš spal osem ur in boš lahko zgodaj vstal. Drugo pa: zvečer skleni, da vstaneš prihodnje jutro ob tej in tej uri. Skoraj vedno se boš zbudil, mogoče ne takoj v začetku, pozneje pa gotovo. Ko se zbudiš, ne čakaj udarca ure, ne obrni se na levo, če si spal deslej na desni, pač pa zahvali Boga, da si se zdrav zbudil in skoči iz postelje! Imej na uzdah svojo voljo in vladaj jo! V slučaju, da se sam ne zbudiš, prosí koga, da te pokliče! Da lažje vstanete, si pripravite za jutranje ure najprijetnejše delo.

Veliko uspeha imajo tudi tukaj dobri zgledi. Mnogo slavnih, učenih mož je živelo tako kakor sem pisal. Za zgled vam dam ameriškega državnika Benjamina Franklina (nekaterim mora biti znan tudi iz fizike). Svojih 24 ur si je razdelil tako-le: Ob 5 je vstal. Od 5 do 7 je bilo na vrsti vprašanje: kaj moram dobrega storiti, umivanje, molitev, učenje, zajtrk. Od 8 do 11 delo, od 12 do 1 branje in kosilo. Od 2 do 5 delo. Od 6 do 9 stvari v red spraviti, večerja, muzika, razvedrilo, pogovor, pregled storjenega dela, vprašanje: kaj sem dobrega storil? Od 10 do 5 spanje.

Priporočam vam, da se ravnate po tem znamenitem možu. Vsakdo si naj po svojem stanu in poklicu uredi svoje ure in ne boste si imeli kaj očitati. Spite pa več kot Franklin, ker ste še majhni. Najbolje je od 9 do 5.

Ko ležete, si odvežite vse, kar vas tišči: spodnje hlače, srajco v zapestju... Ne najejte se zvečer, da bi vas trebuh bolel! Če zvečer pred spanjem malo telovadite, ponovite vaje, si umijete telo, zlasti pa zobe, boste spali kakor kralji, pri tem pa ne pozabite na Stvarnika!

Nauk: Čez dan pridno delajte, zvečer zgodaj spat, zjutraj zgodaj pokonci — in doživeli boste lepo število let! — Lahko noč!

Br. Nardžič:

Polovica povesti o zajčku enouhcu.

Gozdarjeva otroka Matic in Pepca sta našla v gozdu nekaj čudnega. Bil je mlad zajček, ves krvav v glavo in samo eno uho je imel. Polmrtev je ležal v mahu med reso in borovjem. Ranjena žival se jima je v srce zasmilila in Pepca jo je varno in skrbno odnesla domov. Matic je med potjo natrgal mlade deteljice in jo pomolil zajčku, toda sirotek je bil preslab in je ni niti pokusil.

Doma sta pokazala zajčka očetu gozdarju. Ogledal si je ranjenca in takole razložil njegovo usodo: priletel je bil jastreb in ugrabil nesrečno žival. Odnese jo je visoko v zrak, toda breme je bilo pretežko in zajček je padel iz jastrebovih krempljev nazaj na gozdni mah. Uho mu je pa grdi ropar že poprej odščipnil.

Matic in Pepca sta obdržala pohabljenega zajčka doma. Zelo previdno sta mu izprala rano in jo namazala z izvrstnim mazilom. Potem sta ga položila na mehko slamo in sta ga toplo odela. Zajček je vse prav potrpežljivo prenašal in je samo narahlo trepetal, pa se ne ve, ali od strahu ali od bolečin.

Toda kaj bo, ko ubogi zajček ne more ničesar jesti? Matic in Pepca sta bila v silnih skrbih, mama gozdarica je pa kmalu rešila to mučno vprašanje. Prinesla je iz kuhinje toplega mleka in ga je po malem vlivala zajčku v gobček. Zajček se je napil in je sladko zaspal. Ko se je zopet prebudil, ni vedel več, da je bolan in da je že skoraj umrl. Ojunačil se je in je pogumno pomigal z zdravim ušesom. Matic in Pepca sta bila vesela kot na sam Miklavžev večer. Pepca se je naučila od mame, kako se pita zajček z mlekom, in je prav kmalu spravila malega invalida na noge.

Čez nekaj dni je zajček že skakal po dvorišču med kokoši, petelin in goskami. Nič se jih ni bal in tudi pred njim ni imela nobena žival strahu. Samo očetov pes Črt se je enkrat pritepel na dvorišče. Grozno je zarenčal in pokazal strašne zobe. Toda Matic je planil in pognal Črta z dvorišča. Tako je bil mali enouhec rešen žalostne smrti.

Potem ga je Matic naučil jesti deteljo. Tako sta se privadila drug na drugega, da je jedel zajček kar iz Maticove roke. In še poreden je postal po nekaj dneh. Rad se je postavil na zadnje noge, stal pokonci kot palček škrateljček in je navihano pomigal z ušesom. Tako čudno je bilo videti, da se je Pepca vselej do solz nasmejala. Pomislite, eno samo uho je imel, pa je hotel migati z ušesi kot delajo zdravi zajci! Ali ni to smešno?

»Za zmerom je naš,« sta rekla Matic in Pepca, pa le nista vedela, kakšne muhe ima zajček za ušesom. Enkrat so bila

vrata z dvorišča odprta, zajček se je prišmukal do njih in pomolil glavo skozi odprtino. Nihče ne ve, kakšne misli so mu rojile po glavi, samo to je znano, da je čudno pomigal z ušesom, pomežikal dvakrat v daljavo — in ga ni bilo več na dvorišču...

Matic je ves trd opazoval uhajača iz drugega nadstropja. Kaj je hotel? Nobenega človeka ni bilo, da bi ga priklical nad nezvesto živalco, sam pa tudi ni stekel doli, saj je vedel, da bo zajček med tem že desetkrat zbežal. Zato je ostal in gledal za zajčkom. Klical ga je nazaj in vabil: Zajček, zajček! Toda zajček ni slišal, najbrž zato ne, ker je imel samo eno uho. Skok, skok je pomeril tratino in je bil kmalu sredi travnika. Ustavil se je in obral nekaj detelje. Če veliko ali malo, tega Matic ni mogel videti. Bilo je predaleč.

Ko se je napasel, se je povaljal po travi. Tako prijetno ga je obšlo in zdelo se mu je, da ni nič napačno, biti takole prost. Prijela ga je poredna navihanost, postavil se je na zadnji dve, pomolil glavo visoko iznad trave, pomigal z ušesom proti gozdarjevim — to pot se Matic ni smejal in tudi Pepca bi se ne! — potem pa skok, skok — čez travnik v gozd...

Maticu je vsa kri oledenela. Šele čez pet minut je prišel k sebi in je poklical Pepco. Oh, to je bila žalost! Moje pero je preslabo, da bi popisalo žalovanje pri gozdarjevih. Saj Matic in Pepca nista vedela, da bo zajček še prišel, in tudi ne, kako hudo pokoro bo moral delati za svojo porednost...

Saj tudi vi, ki to berete, še ne veste, pa vendar ni treba žalovati, čakajte rajši, da vam prihodnji »Orlič« prinese drugo polovico povesti o zajčku enouhcu.

Ho, takrat boste gledali...!

Br. Nardžič:

Zanimivo branje o kukavici.

Lansko leto mi je deklica Lizika Zorko poslala tale popis: Bilo je proti koncu velikega travna. S prijateljico sva šli v gozd na izprehod. Plazili sva se po visokih obronkih, ki so bili porasli z gostim grmovjem. Naenkrat me prijateljica popade za obe rami in pravi: stoj!

Obstala sem in pogledala, kamor mi je kazal iztegnjen prst moje prijateljice. Dva majhna tička sta skakala s tesnobno naglico sem in tja, iz grma je pa prihajal nestrpen: sip, sip!

Prijateljica je vzkliknila: Ti reč ti taka! Ta dva imata v svojem gnezdu — kukavico!

»Kaj praviš?« sem vsa začudena vprašala.

»No, ali ne veš, da kukavica ne dela gnezda? Kukavičja mamica znese jajce v tuje gnezdo in pusti, da se tam zleže nova kukavica. Gorje takemu gnezdu! Stara dva še ne zapazita

ne, da imata v svojem gnezdu tuje jajce, saj ima navadno prav tako barvo kot njuni jajčki. Ko se mlada kukavica zvali, jo pitata kot svoje mladiče. Prepozno se jima odpro oči. Kukavica žre za tri druge mladiče in tudi raste za tri. Kmalu ima premalo prostora v gnezdu, zato se začne premikati in sukati, dokler ne izrine pravih domačinov iz gnezda, da pocepajo na tla in od lakote in mraza poginejo. Sama pa venomer kriči: sip, sip! Stara dva si ne vesta pomagati in kmalu je vse gnezdo uničeno. Le stopi bliže in poglej!»

Res stopiva bliže in pogledava. V gnezdu je čepela mlada kukavica. Iztezala je golo glavo in na široko odpirala kljun. Zraven kukavice je čepel mladič, ki je bil pravi sinček prevaranega para, in je odpiral kljunček v kukavico, ki seveda ni imela usmiljenja ž njim. Na tleh pod gnezdom sta ležala dva že mrtva mladiča. Toda bilo je videti, da se stara dva nista zmenila ne za mrtva otroka na tleh ne za onega, ki je od gladu umiral, ampak sta nosila samo tujemu požrešnemu kričau. Tako je znala kukavica goljufati nespametni ptičji par. —

Tako je pisala Lizika.

Jaz sem z veseljem bral njen popis in sem začel premisljevati, zakaj kukavica ne dela sama gnezd za svoje mladiče. Nič nisem iztuhtal, dokler nisem poiskal odgovora v knjigah. Berite, kako je bilo zapisano.

Ko je Bog ustvaril ptiče, je imel ž njimi veliko šolo in jih naučil, kako se spletajo gnezda. Vsi so se prav radi učili, samo kukavica se ni hotela. »Eh«, je dejala, »to se bom že še naučila, sedaj pojdem malo okrog pogledat.« Tako je rekla in se je šla — p o t e p a t ! Tako se še danes nekatere deklice potepajo namesto da bi šle v šolo. Še rajši pa dečki — le počakajte!!

Ko je prišla kukavica nazaj, je bilo šole konec. Vsi ptiči so se bili naučili zidanja gnezd in kukavica je videla, kako poskuša vsak zase in ponavlja, da ne bi pozabil. Lastovica je obmetavala gnezdece s cestnim blatom, žolna je kljuvala v votlo drevesno deblo, orel je nosil dračje v vrh visokega drevesa.

Kukavica se pa še ni spametovala. Čudna razposajenost jo je obšla, gledala je od daleč delo ptičev in se jim smejala.

»Kukuc, sosed, ali se ti ljubi!« je rekla orlu.

»Kukuc, soseda, kljun si boš zlomila,« je rekla žolni.

»Kukuc, gospodična, umazana boš,« je rekla lastovici.

In še drugim je rekla, pa ne vem več kako.

Ptiči se niso dali nič motiti in so delali dalje. Kukavice se je pa prišlo od takrat ime »kukuc«. Če se to prestavi iz ptičjega jezika v slovenski, se dobi beseda »kukavica«.

No, pri tem je ostalo do današnjega dne. Kukavice je sram tega imena, zato še vedno noče iti v šolo, zato pa tudi gnezda delati še vedno ne zna.

Brigita Demšar, Martinjvrh:

Še ena o Votli peči.*

Leta 1922. je povodenj naredila veliko škodo po selški dolini. Trgalo je pota, da si komaj vedel, kje je bila kdaj pot. Pred Votlo pečjo je odnesla voda velik kos ceste. Za prvo silo so naredili tam velik lesen most. Letos pa so sezidali nov kos ceste. In tista votlina je služila delavcem za kuhinjo, pa tudi za shrambo orodja.

Zidarji se niso nič bali, da bi jim mogel zeleni peklenšček kaj škodovati. Norčevali so se iz njega in kazali drug drugemu zeleni mah, ki raste po votlini, češ: »Ti, poglej no, tam doli pa gleda zelenček peklenški.« A hudobec se zdaj ne upa več prikazati na dan. Ko bi imel tako moč nad ljudmi kot včasih, bi bil lahko vse opral v vodi, kakor je že večkrat vrgel kakega pijančka vanjo.

S pijanci je imel hudobec največ opravka, ker so se ponavadi prav pozno vračali tod mimo domov. In v poznih urah je njegova moč bila največja. Večkrat je katerega malo popremil, pa je bil pijanec kar hitro trezen. Posebno nekega že precej starega očanca iz Zalega loga je imel na piki.

Prvikrat je prišel očancu nasproti samo bel konj. Bilo je to malo od votline doli proti Jesenovcu. Tako čudno se je konju svetlikalo izpod kopit, da je moža takoj spreletela groza po vsem životu. Beli konj pa se obrne in se pritisne tesno k njegovemu konju. Malo je manjkalo, da ju ni pahnil v vodo. Ko tako prijahajo vsi trije do jame, je beli konj naenkrat izginil. Njegov konj pa je začel strašno divjati naprej, da je ves moker prišel domov.

Očanec pa je bil tudi tako prestrašen, da ni mogel ali pa ni hotel nikomur nič povedati, kako se mu je godilo. Ko so ga vpraševali, kaj je bilo pri Votli peči, je rekel samo: »Tiho bodimo o tem!« Šele pozneje, ko se mu je še večkrat kaj pokazalo in če je bil ravno malo natrkan, je začel praviti. Tudi se ni več tako bal, ko je videl, da mu prikazen nič hudega ne naredi. Ali nekega večera, ko mož ni imel konja pri sebi, se je pa vendar nekoliko bal. Zato jo je rajši mahnil na Jesenovcu čez most in po drugi strani vode po stezi, ki drži čez hrib do cerkve v Suši. Komaj pride mož nasproti votlini, vidi hudobca, kako je slonel opt na palico ob ognju in gledal proti njemu. Hitro jo odkuri čez hrib domov. Šele pri cerkvi Matere božje v Suši se mu je strah polegel, do tam pa je imel vsak las svojo kapljo ...

* Glej: »Orlič«, štev. 6, str. 70.

Škender:

Solnce in čebela.

Solnček zvedavo kuka v panj;
Ej no, čebelica, dober dan!

Ho, ti lenivka, hi hi hi,
kaj si še vedno v postelji?

Gori na bregu pozabljena,
trobi rumena trobentica:

»Solnček, si videl sestrico,
ljubo mojo čebelico?«

O, ta lenivka, hi hi hi,
pa še v topli postelji spi!

Buške čebelica: »Kaj boš lagal,
saj si sam šele pravkar vstal!«

Zanimiva igra s številkami.

1	×	9	+	2	=	11
12	×	9	+	3	=	111
123	×	9	+	4	=	1111
1234	×	9	+	5	=	11111
12345	×	9	+	6	=	111111
123456	×	9	+	7	=	1111111
1234567	×	9	+	8	=	11111111
12345678	×	9	+	9	=	111111111
123456789	×	8	+	9	=	987654321
12345678	×	8	+	8	=	98765432
1234567	×	8	+	7	=	9876543
123456	×	8	+	6	=	987654
12345	×	8	+	5	=	98765
1234	×	8	+	4	=	9876
123	×	8	+	3	=	987
12	×	8	+	2	=	98
1	×	8	+	1	=	9

Orlič, Orličice!

Nikoli ne pijte alkoholnih pijač!

Vesela pošta br. Nardžiča.

Iz nabiralnika.

Št. Vid. — Dragi brat Nardžič! Ker že dolgo ni bilo nobenega dopisa iz Št. Vida, zato se oglasim jaz. — Tudi pri nas smo imeli akademijo, ki je vsa prav dobro izpadla, kakor ste sami videli. Zato ne bom na široko opisovala akademijo in bom krenila na drugo pot. Prav žalostno vest Vam prinašam. Ker dostikrat vidim v »Orliču«: Cirila Kajzer, zato Vam povem, da je tudi njo obiskala nesreča. Umrlo ji je najdražje na svetu: njena mamica! Legla je v hladen grob, za seboj pa je pustila neovneljivo ljubezen svojih otrok. Izraziti sem ji hotela svoje sočutje, pa nisem našla besedi, ki bi potolažile njeno boleost. Upam, da bo našel moj dopis tudi v srcih drugih čitateljev nekoliko sočutja za ubogo Cirilo. Bog živi! — Bjatka.

Št. Vid, Cirila. — Ali verjameš, da me je Bjatkinio pisemce napolnilo z veliko žalostjo? Prav iskreno žalujem s Teboj, saj si lahko mislim, kako bridko Te je zadela izguba. Toda še z večjo ljubeznijo se sedaj okleni nebeške Mamice, majniške Kraljice, ki Te bo vodila, da boš nekoč zopet srečna pri obeh mamicah v nebesih. Doma pa skušaj biti sedaj Ti za mamo, saj si zadnji čas že precej zrasla. Lepo pozdravljena in potolaži se! — Bjatki pa hvala za poročilo! Gnilo me je Tvoje sočutje z blago Cirilo! Ostanita vedno prijateljici in za rajnico molita!

Gornjesavinčani! — Veste kaj, premajhni smo še Orličiči za tako pot! Kadar nam bodo starši kupili večje hlače, pa pridemo, tako pravi br. Nardžič v imenu vseh Orličičev.

Vel. Laščice, Ana Hočevnar. — Prav lepa hvala za sliko! Mico sem takoj našel (pa ni prav nič zaspala videti!) in tudi ostali dve nalogi sem prav izborno rešil. Potem sem si pa še sam dal eno nalogo; poiskati na sliki Hočevnarjevo Anico — pa mi je spodletelo. Ali Te ni, ali si čisto v angelčka spremenjena?

Velike Laščice. — Cenjeni br. Nardžič! Danes Vam moram napisati, kako se imamo v Velikih Laščah. Rad čitam »Orliča«. Naučili smo se že dve vaji. Za vaditelja smo imeli Lojza Mencina. Pa sedaj je šel k vojakom in uči nas Ivan Brejc. Igramo tudi lepe igre. 15. marca smo imeli akademijo. — Bog živi.

Raka. Dragi brat N! Že sem mislila, da moj dopis ne bo prišel v »Orliča«. Če ne bi prišel, se ne bi jaz prav nič jezila in hudovala. Saj vem, da bi to ne bilo lepo in plemenito. Le kdor zna sebe zatajiti, je junak. Sedaj vidim, da ste z Veselo pošto sicer počasni, gvišni pa. — Pri Orličičah je res lepo, meni je zelo všeč. Po veliki noči bomo pisale, koliko pirhov bomo dobile. — Bog živi!

Žiri. — Cenjeni brat Nardžič! Tako dolgo se nismo že oglasile, da bi skoro kdo mislil: V tistih oddaljenih žireh pa gotovo spé zimsko spanje. Pa ni res! Prav živahno smo delali tudi čez zimo. 8. marca t. l. je priredil tukajšnji naraščaj igrico »K mamici«. Solze so rosile nekaterim oči, ko so gledali, kako sta sirotici Marjanček in Milica hrepenela po umrli mamici. In kar odleglo nam je, ko ju je angel smrti poljubil in sta svojo mamico objela v nebesih... Tudi telovadimo rade. »Orliča« vedno težko čakamo.

Vam in vsem bratom in sestram po svetu, pošiljamo krepak: Bog živi!

Dragatuš. — Dragi br. Nardžič! Od vseh strani Vam pišejo, pa naj Vam pišem še jaz, da boste vedeli, da tudi v Beli Krajini uspevajo Orličiči. V Dragatušu nas je 32 in g. kaplan so zadovoljni z nami in br. vaditelj tudi. Telovadbo imamo vsako nedeljo po večernicah in dve vaji nam gresta že prav dobro. Na »Orliča« nas je sedaj naročenih 13 in ga zelo radi beremo, pa se tudi ravnamo po njem. K sv. obhajilu gremo redno vsak

mesec, ob orlovskih praznikih pa pristopamo skupno v krojih k sv. zakramentu. Pa tudi ob drugih prilikah nastopamo Orliči. Tako smo pred par meseci poleg Orlov spremili tudi Orliči v krojih k zadnjemu počitku dobrega Orla Antona Lileka, ki mu je jetika strla mlade peruti, in ljudje so rekli, da v Dragatušu še niso videli takega pogreba. In pri dveh lepih igrah, ki jih je o božičnih praznikih priredil orlovski odsek, nas je nastopilo tudi par Orličev in pravijo, da smo se dobro obnesli.

Dragi br. Nardžič! G. kaplan so rekli, da nas boste morebiti prišli enkrat obiskat. To bi nas neizrečeno veselilo. Za sedaj pa prav lepo prosim, da sprejmete to pismence med Veselo pošto v »Orliča«. Vsem Orličem in Orličicam: Bog živil
Lojze Žvab.

Podgrad pri Novem mestu. Cenjeni br. Nardžič! Piševa Vam prvo pismence v nadi, da ga ne vržete v koš. Pri nas je 12 Orličev, ki so, žal, brez vsake telovadbe in sestankov. Le ob sv. birmi so nastopili in pozdravili č. g. škofa. Ko bi se bolj brigali za to, bi tudi me pristopile k Orličicam, kar je najina edina želja. »Orliča« prihaja k nam, — gotovo se boste ustrašili tega števila — 1 izvod. Ta izvod dobivava midve. Čitava ga z veliko vnmemo in nama jako ugaja. Sedaj pa morava končati, sicer bo šlo najino pismence v koš. Zelo bi bile vesele, če bi dali to poročilo v »Orliča«. Sedaj pa še krepak: Bog živil
Slavica in Hedvika Povše.

Prevalje. — Cenjeni brat Nardžič! Ne zamerite, da se še nisem oglasila v Vašem cenjenem »Orliču«. Zelo rada ga čitam, ker so v njem zanimive pripovedke in igrice za otroke. Ker še jaz nikdar nisem nič pisala na Veselo pošto, sem danes prišla v roke peresnik in začela pisati. Ko *je začela prihajati vesela pomlad, se vsa priroda oživlja in tudi me mladenke smo postale bolj žive. Z veseljem gremo vsako nedeljo k telovadbi, včasih še tudi ob delavnikih. Svojo novo načelnico rada ubogamo, ker je zelo priljubljena. Sedaj pa še krepak pozdrav Bog živil!

Marija Tretjak.

Št. Vid nad Lj. — Dragi brat Nardžič! Da vendar ne boste ostali brez odgovora na malo uganke, Vam jaz pišem in rečem tole:

»Toliko korajže, da bi se šli z Vičani skušat, nimajo nikjer.« — Bog živil
Vovk Jožef, dijak.

Konjice. — Dragi br. Nardžič! Je že eno leto minulo, odkar sem Vam pisal. Da imamo »Kat. društvo, dom«, itak veste, da je pa to zasluga našega preč. g. vikarja, tega pa ne veste. Imamo krasen oder s 6 spremembami, katerega nam je naslikal umetni slikar g. Simon Fras iz Slivnice pri Mariboru. Zastor je zdaj v delu. Otvoritev odra je bila na velikonočni ponedeljek. Kako radi bi tudi Vas povabili! Ali bi prišli? Vas pozdravlja s krepkim Bog živil
Francelj Krojevec.

Konjice. — Cenjeni brat Nardžič! Moram Vam povedati, da imamo tudi pri nas višji naraščaj, pri katerem nas je 18. Bil sem pri naraščaju že tri leta, a sedaj sem pri višjem eno leto. Imamo lep društveni dom. V dvorani se nahaja krasen oder, kakršnega ni blizu.

Na dan sv. Jožefa smo proslavili orlovski praznik. Pri jutranji sveti maši smo imeli skupno sv. obhajilo, popoldne pa akademijo, katerega je dobro uspela. Na sporedu je bilo 15 točk: telovadba, petje, deklamacija in slika »Kralj Matjaž«. Vaje smo proizvajali na godbo. — Vsem Orličem, posebno pa Vam, kličem Bog živil
Drago Berglez.

Savinjska dolina. — Ljubi Orliči! — Naslov neke pesmi je: »Pozdravljam te, Savinjski dol!« Za visokimi in lepimi Kamniškimi planinami se nahaja ta prekrasni dol. Ako, dragi Orliči, ne vste zanj, pogledajte v šoli na zemljevid, ki visi tam nekje pri tabli ali pa na kateri drugi steni, in poiščite ga. Da se boste o lepoti te doline prepričali vsi, pridite k nam, preblagi Orliči, in nas obiščite. Pridite in prehodite Savinjske Alpe ter se po dolgem in trudapolnem potu ustavite v osrčju gornjegrajskega okraja. Ustavite se vsaj za par uric na Ljubnem, kjer imajo savinjski planinski Orli svojo prireditve dne 21. maja 1925 na Vnebovhod. — Najiskrenejše Vas pozdravljamo vsi
Gornjesavinjčani.

Raka. — Dragi brat Nardžič! Nad dve leti je že, odkar je pri nas mogočni Orel razpel silne peruti in tudi nas vzel v svojo zaščito. Takrat smo se z veseljem zbrali mladi Orlič. In res prav pridno napredujemo v orlovskem delu. Imamo tudi tamburice. Na predpustni predstavi so naši Orli tamburaši prav lepo brenkali. Vsi ljudje so jih pohvalili. Rad bi videl, da bi jih enkrat tudi Vi slišali. Le kakšno sodbo bi izrekli o njih? V kratkem bomo imeli igrico »Kaznovana radovednost«. Če bomo kaj dobro naredili, Vam že sporočim. — Vsem Orličem in Orličicam pošiljam mnogo pozdravov in želim mnogo pirhov ter kličem krepak Bog živi!

Justin Pirc.

Vrhnika. — Cenjeni brat Nardžič! Po dolgem času smo ustanovili višji naraščaj. Sedaj nas je že 21. Na naš glavni praznik sv. Jožefa smo imeli skupno sv. obhajilo. Bilo nas je lepa četa. 25 nižjega, 21 višjega naraščaja in 30 članov. K telovadbi hodimo z velikim veseljem. Imamo zelo vztrajnega in vestnega načelnika. Komaj pričakujemo telovadne ure. Dne 21. maja bomo javno nastopili na našem novem stadionu. K prireditvi Vas prav vljudno povabimo. Sedaj pa vsem Orličem in Orličicam in bratu Nardžiču krepak Bog živi!

Zalar Franc.

Cerklje pri Kranju. — Dragi brat Nardžič! Karkoli farâ ima gorenjska stran, najlepša je fara cerkljanska. Starodavna, velika in lepa je cerkljanska fara. Na severu je precej hribovita. Najvišji vrh je Krvavec, 1853 m visok. Vidi se tudi več cerkva, n. pr. Štefanja gora, Sv. Ambrož itd. Potoka omenim le dva: Reko in Pešato. Reka goni 17 mlinov in 10 žag. Pešata pa 10 mlinov in 4 žage. Kake pol ure hoda iz Cerkljan prideš po lepi cesti na Zg. Brnik, moj rojstni kraj. Zg. Brniku je najbližji Sp. Brnik. Če pa greš iz Sp. Brnika po okrajni cesti na vzhodno stran, pa prideš v Lahovče. Blizu gradu Strmola stoji vas Češnjevek. — Šola v Cerkljah ima 6 razredov. Sedaj sklenem svoje pismo in želim vsem prijateljem Orliča vesele velikonočne praznike. Pazi pisemce, da ne zajdeš v urednikov koš!

Matej Kmetič.

V nabiralnik.

S. M. št. Vid. — »Sanje« prejel. Prosim pravo ime in naslov!

R. Trnovčan. — Ponovno prosim za popoln naslov!

Dragatuš, Lojze Zvab. — Ali si bil tudi Ti nepotrpežljiv? Res si moral dolgo čakati, veš, ni bilo mogoče drugače. Vsi se veselimo, da si nam iz Dragatuša napisal tako lepih reči. Le še nadalje bodite pridni in junaški Orlič. Tebe in vse Orliche, posebno g. kaplana, prav lepo pozdravlja br. Nardžič.

Podgrad, Povšetovi sestrici. — Vajinega pisma sem prav vesel, čeprav ne poročata posebno veselih reči. Ker sta vidve tako navdušeni za »Orliča«, sem prepričan, da ga bosta sedaj v lepi pomladi začeli širiti med druge dečke in deklice. Ali bosta? Če dobita skupaj 15 naročnikov, pride samo 6 Din na en izvod. Potrudita se in bodita kar najlepše pozdravljeni!

št. Vid, Vovk Jože. — Ali misliš, da res ni druge pomoči?

Velike Lašče, Franc Mavc. — Si že priden, da si pisal, toda naslov je bil čuden in je komaj prišla dopisnica na Veselo pošto. Prosi koga, da Te nauči, kako in kam se napiše naslov.

Vsem. Izšla je knjiga mladinskih pesmi z naslovom »Poredni smeh«. Pesmi je spisal g. Slavko Savinšek in jih je mnogo bilo natisnjenih že v »Orliču«. Zato prosite doma ali kje drugje, kjer imate prijatelje med velikimi ljudmi, da Vam to knjigo kupijo. Ima tudi slike. Stane 25 Din in se naroča pri Kmetijski zadrugi, Trdinova ulica 8, Ljubljana.

»Orlič« izhaja vsak mesec. — List izdaja uprava »Mladosti«. — Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Ljudski dom. — Naročnina za odseke, ki naroče vsaj 20 izvodov pod skupnim zavitkom, 6 Din na leto, za vse druge naročnike 10 Din. — Odg. urednik: Fran Zabret. — Tiska Jugosl. tiskarna v Ljubljani.